

De rosenske Saamaskiner til Skovanlæg paa Hedejorder.

Af Skovriber F. Bang, Gjøbbinggaard.

Naar man bereiser den Del af Jylland, der ligger vest for en Linie, som tænkes dragen fra Viborg Sydpaas over Eistrup, Thyregod og Randbøl til Skodborg, kan Den, der er vant til at see andet end Hebe Dag ud og Dag ind, vanstelig undgaa at modtage et nedslaaende Indtryk af det Dde, der her hersker overalt, og føle Savnet af de Goder, en rigere Natur og større Kultur har frembragt i andre Egne af Landet. Man kan ikke tilbageholde den Tanke, at Meget her kunde være anderledes, og at, naar Kapital og Foretagelse saand vare tilstede i tilbørlig Mængde, saa maatte ogsaa, idetmindste tilbøls, disse store og triste Hedestrækninger fra deres nuværende ufrugtbare og næsten værdiløse Tilstand kunne bringes til at afgive et Udbytte, der stod i bedre Forhold til deres Udstrækning, end nu er Tilfældet, om de end aldrig, selv ved den videst drevne Kultur, ville komme til hverken i Skønhed eller Frembringelsessevne at svare til de af Jyllands Egne, der ligge øst for den ovenbetegnede Linie.

Det er nu forresten jo ingen ny Tanke; den har mange Gange tidligere og paa mange Maader været udtalt, og det er ogsaa den, der for et Aar siden har lebet til Stiftelsen af det danske Hedeselskab, hvis Formaal som bekjendt er ad fire Veie at virke til Vestjyllands Opkomst, nemlig ved Engvanding,

Agerdyrkning, Skovdyrkning og Veianlæg. Det er vistnok utvivlsomt, at overordentlig meget vil kunne udrettes saavel ved en mere udstrakt Benyttelse af de mange Vandløbs Opstemning og deres Berisling af tilgrændsende Kjør- og Hedejorder, end der nu finder Sted, som ogsaa ved en forøget Bestræbelse efter at finde og anvende Midler til Agerbrugets Fremhjælp, og endelig ved en Forøgelse og Forbedring af Kommunikationsmidlerne, men det ville dog sikkert de Fleste indrømme, at det først er i Forbindelse med og ved Hjælp af Skovdyrkningen, at de øvrige foran nævnte Grene af Kulturen ville opnaa deres fulde Udvikling, og at den Hurtighed og Styrke, hvormed denne Udvikling vil komme til at gaa frem, væsentlig vil være betinget af den Fremgang, Skovplantningen efterhaanden skal opnaa.

Det er saaledes min Mening, at forat de Penge og Kræfter, som i Tidernes Løb maa anvendes i Agerbrugets Tjeneste, naar dette skal blive til det, det efter Forholdenes Natur bør være, skulle bringe deres fulde Udbytte, saa maa Skovdyrkningen træde til, ikke blot for at bidrage Landskabet den venligere og hyggeligere Karakter, der saa væsentlig betinger dets Beboeres Velvære, men ogsaa ligefrem for ved den forstjelligartede, nærmest formildende, Indvirkning, som dens Resultat, Skoven, har paa Klimaet, at lette Agerdyrkeren i hans Bestræbelser efter at afvinde Jorden det størst mulige Udbytte. — Saavist som det er en lang og besværlig Omvei at gaa for at naae det tilsigtede Maal — men en Omvei, som maa tilbagelægges, om det skal stee — ligesaa vist er det en bekostelig Maade at komme til Maalet paa, thi naar man antager den vest for Linien Viborg—Skovborg liggende Strækning at udgjøre omtrent 160 □ Mile, og at 10 pCt. deraf maatte ombannes til Skov, for at Landskabet skulde have nogen væsentlig Gavn deraf, saa bliver der ikke mindre end 16 □ Mile eller omtrent 165000 Tdr. Land at tilkultivere, hvilket med Indkjøb af Jord vil, efter vor almindelige Maade at kultivere paa, medføre en Udgiwt af mindst 5 Millioner Rb. — Det er mange Penge for

et lille Land som Danmark, hvor der forud er rigelig Anvendelse for Kapitaler til andre høist nødvendige Formaal, og det kan derfor nok gøres nødigt at tage alle, selv om det var de ubetydeligste Hjælpemidler med til at formindste den Udgiot, som Skovkulturen kunde medføre, eller med andre Ord: at vælge Kulturmetoder, der, overalt hvor Forholdene tilstede beres Anvendelse, i Beføstelighed staa under det, man pleier at betragte som Normen for slige Arealers Tilskultivering.

Den hertillands almindeligste og vistnok ogsaa sikkest Maade, hvorpaa Skov frembringes paa Hebebund, er jo som bekendt Plantning i gravede Huller, imedens Besaaingskulturer kunne siges i de sidste 30—40 Aar at have hørt til Sjældenhederne; men ihvorvel mange af Besaaingerne fra tidligere Tider ere saa at sige aldeles mislykkede, saa hidrøre dog saamange af Nutidens fortrinlige Naaletræbevøgninger fra Saaning paa Stebet, at de indeholde megen Opfordring til, naar der skal være Tale om storartede Kulturer, at gjenoptage denne Kulturmetode som den billigste og mest tidsbesparende overalt, hvor Jordbunds- og Terrainforholdene gjøre den tilraadelig.

Den største Hindring, for at den kan blive almindeligere end Plantningen, frembyder Ahlen, thi hvor den danner Underlaget, bliver dens Gjennembrudning ved Hulgravning; dog nødvendig for at et gunstigt Resultat skal kunne ventes, hvad enten man nu vil saae eller plante, og naar Hullerne engang ere der, maa man dog helst forsøge dem med kraftige 3—4-aarige Planter, der ere færre Farer og Tilfældigheder underkastede, end de spæde Frøplanter efter en Besaaing. Denne kan nu foretages paa forskjellige Maader, der hver for sig fordrer mere eller mindre Tid og Kraft, men den billigste jeg kjender, den hvormed vi her ville beskæftige os, er Saaningen med de saakaldte

Nosenske Saamaffiner.

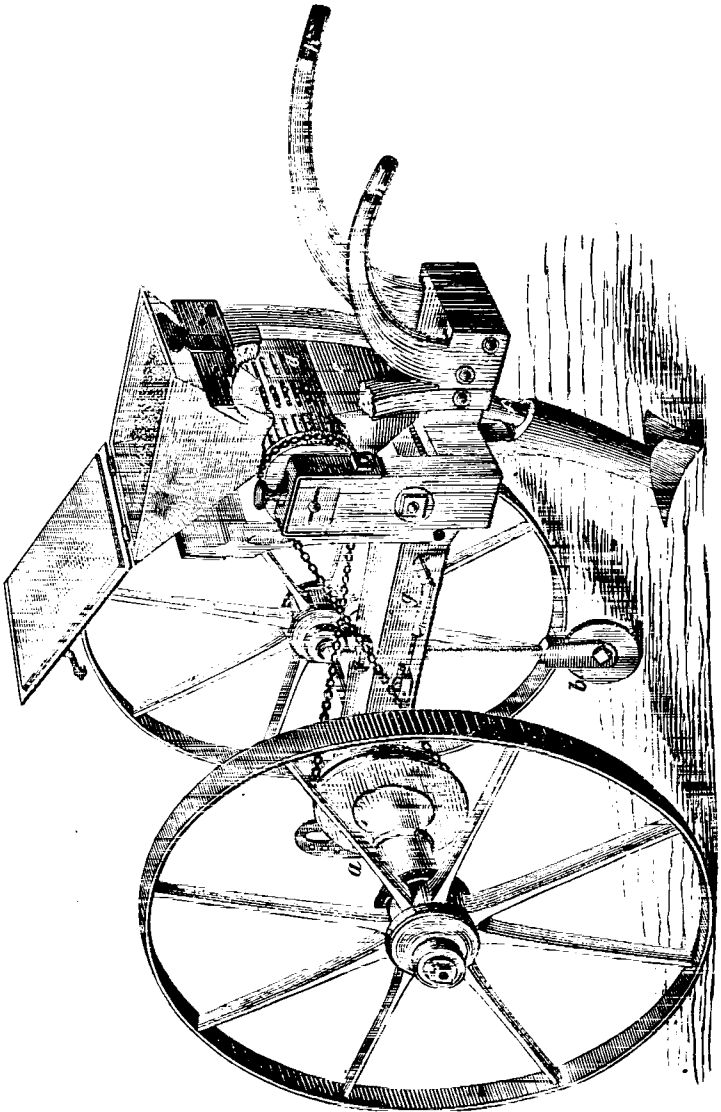
Naar jeg efterkommer den til mig af den høitærede Redaktion af Tidsskrift for Landøkonomi rettede Opfordring om

at give en Beskrivelse af disse Maskiner, saa steer det langt fra fordi jeg nærer den Forestilling, at de i betydelig Grad skulle bidrage til at formindste de Millioner, som en tilstrækkelig Skovfrembringelse i Jylland vil koste, men fordi jeg veed, at de paa mange Steder ville kunne anvendes med Held, og fordi enhver fornuftig Besparelse i Kulturomkostninger er værd at tage i Betragtning. Hensigten med deres Omtale er derfor, næstefter at søge dem bekendtgjorte i en videre Kred, at meddele nogen Oplysning om de Jordbundsforhold, hvorunder de efter min Erfaring ville være anvendelige og at henlede navnlig private Høvedskobdyrkeres Opmærksomhed paa dem som et bekendt Hjælpemiddel til i kort Tid og med ringe Arbeidskraft at faae mangan en Strækning tilkultiveret, som aldrig vil blive det, saalænge man kun er henvist til de kostbarere Kulturmaader. Som yderligere Bevæggrund til at omtale dem maa jeg desuden anføre: Haabet om derved at foranledige, at flere Forsøg maatte blive anstillede med dem, hvilket nok kan behøves, da Anstuelserne om deres Nytte unægtelig ere for afvigende til at man endnu, efter de hidtil vundne Erfaringer, trygt tør anbefale dem som det Hjælpemiddel, der skal bringe Høvedskobkulturen i Almindelighed et væsentligt Skridt fremad.

Det Jordsmøn, hvorpaa Maskinen skal arbejde, maa være frit for et Trævæxten hindrende Aflunderlag, Egekrat og høi, tæt Lyng. Større Mængde af store jordfaste Sten i Overfladen, af Træstubble og steile Strænter besværliggjør vel dens Anvendelse, men gjør den dog ikke umulig. Heldigst for Brugen af den er en løs, sand- og grus-blandet Jord med tynd, spredt Lyngvæxt. At Overfladen tillige er jevn, begunstiger selvfølgelig Maskinens Gang, men er som sagt ingen nødvendig Betingelse. Den tykke, faste Hødemor vogte man sig for, dels fordi Frøsaaning i denne seige og let udtørrede Jordmasse altid er mislig, dels fordi det sjældent slaaer feil, at hvor tyk Hødemor danner Overkorpen, indeholder Undergrunden et nærliggende og temmelig fast Aflunderlag, der for sig alene gjør Maskinens Anvendelse utilraadelig.

Dette Redskab, der er udtænkt og konstrueret af Skovrider
 Rosen paa Vester-Balsgaard, findes i 2 forskjellige For-
 mer, eftersom det behøver større eller mindre Arbeidskraft til
 sin Betjening og udretter mere eller mindre i lige lang Tid.
 Disse Former ere imidlertid, uagtet Frøets Ubsaaning stæer
 efter samme Princip hos dem begge, saa afvigende, at de danne
 2 i det Ydre væsentlig forskjellige Redskaber, der maa omtales
 hver for sig, for at man kan danne sig en Forestilling om
 dem. Jeg skal først ved Hjælp af omstaaende Tegning beskrive
 den af dem, som er beregnet paa mindst Arbeidskraft, og paa
 et Terrain, hvor der kunde møde større Ujevnheder, Sten,
 Træstubbe o. desl. Den trækkes med Lethed af 1 Hest, efter
 hvis Størrelse Hamlen kan anbringes høiere eller lavere i den
 med Huller forsynede Træbøile (a) forrest i Næsen, der er af
 Træ. Paa Midten af denne findes en længere stærk Jern-
 stang, hvis nederste Ende er forsynet med et lille Hjul (b),
 der kan stilles høiere eller lavere, eftersom man vil have Ma-
 stinen til at arbejde mere eller mindre dybt. En med det ene
 Mastinhjul forbunden Skive (c) driver ved en endeløs Snor
 eller Kjæde en Trævalse (d), hvori der er indstemmet eller med
 glødende Jern indbrændt 3 Rækker Huller ved Siden af hver-
 andre, saaledes som Tegningen udviser, og af forskjellig Stør-
 relse, for at Saanningen kan udføres tykkere eller tyndere eller
 med større eller mindre Frø. Over denne Valse er Frøbehol-
 deren anbragt, og under den en stor Bliktragt (e), der leder
 det Frø, som denne efterhaanden ved Balsens Omdreining
 modtager i smaa Portioner, igjennem det rørformige Bløiejern
 (f) ned til det Frøleie, Jernet har dannet. Frøbeholderens
 nederste Abning maa ikke være saa stor, at den omfatter mere
 end 1 Række af Balsens Huller, men for at man efter For-
 godtbefindende kan benytte hvilkensomhelst af Rækkerne, er
 Beholderen til at flytte hen over den af dem, man i Diebliffet
 har Brug for. Udenpaa Beholderen — paa den Side, der
 vender imod Hesten, — sidder en Udrensingsbørste, der be-
 stryger Balsen, saa at intet Frø gaaer med denne tilbage i

Kassen, og for at forebygge, at Frøet skal blive knust imellem Kassens nederste Kant og Valsen, har Kassen (Frøeholderen)

en Læderbund med en Abning, der tilbøds dækkes af en indvendig paa Beholderens bageste Side anbragt Børste, som, idet den netop berører Valsen, affryger denne saaledes, at der ikke kommer mere Frø ad Gangen i Tragten, end der findes i hvert af Valsens Huller; og ved at skrue denne Børste op eller ned, har man herligere et Middel til at regulere Frøforbruget.

Bløiejernet, der maa være smedet, har bagtil en rørformig Huulning, hvori Tragten udmunder, og hvorigjennem Frøet ledes ned i den Fure, Jernet ved Maskinens fremadgaende Bevægelse danner. Dette, der maa være vel forstaaet og udhamret i Form af en meget lille Hypeplov, der er bredest forneden og lidt smallere opefter, danner en Fure eller Rende, hvis Tværsnit omtrent har denne Form \triangle , og hvis Bund har en Bredde af c. $1\frac{1}{2}$ " — Paa Valsens venstre Side sees en Snorestrammer (g) og paa dens bageste Ende Styrerhandlerne (hh), hvormed den, der betjener Redskabet, dels styrer dette, dels løfter det over mødende Hindringer.

Den anden Form, hvori den rosenfke Maskine fremtræder, adskiller sig fornemlig fra den bestrevne derved, at den faaer med 2 Jern, og derfor ogsaa i Almindelighed vil behøve 2 Hestes Drikraft. Desværre mangler jeg til Beskrivelsen af denne Maskine den væsentlige Hjælp til at blive forstaaet, som en Tegning afgiver, — denne er imidlertid ikke at faae, jeg skal derfor i mit Forsøg paa at anskueliggjøre den bestræbe mig for at blive saalidt uforstaaelig som muligt.

Den bestaaer af 2 omtrent $2\frac{1}{2}$ Alen lange Valse, der fortil og bagtil ere forbundne ved et 2 Alen langt Tværsstykke, saa at det Hele danner en firantet Ramme, der for at opnaa herligere Styrke er forsynet med 2 korslagte Stivere. Valsene rage omtrent 19" bagud for det bageste Tværsstykke og ere der forsynede hver med sin Styrerhandel, hvilke to igjen i Yderenderne ere forbundne ved en rund Stang til Lettelse ved Styringen.

Fortil hvile Afene, der kun ere c. 11 Tommer over Jordoverfladen, paa et Hjul, omtr. 9 Tommer i Diameter, som gaaer i en i hver Aas anbragt Jerngaffel; Afenes Støttepunkt bagtil er et i hver af dem anbragt stærkt Bløiejern, der hver danner sin Fure til Frøet. For at regulere disse Jerns Dybgaende er imidlertid hver af Afene, omtr. 1 Alen fra deres yderste (bageste) Endepunkter, forsynet med et lignende Hjul som det nysomtalte, og dette er, for at opfylde sin Bestemmelse, indrettet til efter Behag at strues lidt op eller ned.

Omtrent midt paa hver Aas findes en lodret opstaaende Gaffel, hvori der anbringes en oval, horisontalliggende Træramme, som, da den kun har sin Forbindelse med den øvrige Del af Maskinen ved disse Gaffler, kan løstes op eller ned. I denne Træramme er der ligeover Bløiejernene anbragt en gennemgaaende horisontal Jernaxe, paa hvis Midte der sidder et Hjul af c. $1\frac{1}{2}$ Alens Diameter, og hvis Yderender ere forsynede med lignende Valser, som den ved 1-Heste-Maskinen beskrevne. Disse Valser danne saa at sige Bunden af de to paa Rammen siddende tragtformige Frøeholdere, men dog ikke anderledes, end at de to paa Afene og ovenover Bløiejernene befæstede Bliktragter stedse kunne opfange det faldende Frø og lede dette igennem de rørformige Jern ned i Furen. Det forhen berørte større Hjul vil ved Maskinens Bevægelse, da det stedse hviler paa Jorden, drives rundt, hvilket saa ogsaa bliver Tilfældet med de to Valser, der sidde paa samme Axe som Hjulet, og som derved portionsvis lade Frøet fra Beholderne drøse ned i Tragterne. Som en Følge af, at Rammen, hvori Hjulet bevæger sig, kun ved de to Gaffler staaer i Forbindelse med det Øvrige af Maskinen, kan Hjulet altid følge de mødende Ujevnheder, saasom Luer og Huller, der altsaa ingensinde behøve at afbryde Saaningen, men forøvrigt følger det af Maskinens hele Bygning og Størrelse, at den kræver et jevnere Terrain end den 1-radede. Frøeholderne behøve derfor ei heller at være fuldstændigere lukkede foroven, end at Styreren stedse kan holde Die med naar de trænge til

at fylbes. Naar man ved Vendinger med Maskinen eller ved dens Flytning vil forebygge at den saaer, behøver man kun ved et bagest i den ovale Ramme befæstet Haandsfang at løfte denne saa høit, at Hjulet ikke berører Jorden, dette hører da op at gaa rundt, om end Maskinen trækkes frem, og Saaingen ophører saalænge.

Furens Form bliver den samme som ved den 1-ræbede Maskine er bestreven, dens Dybde hør til de almindeligere Naaletræfrøsorter, Rødgran, almindelig Fyr og Pinus inops være $1\frac{1}{4}$ til $1\frac{1}{2}$ Tomme. Denne Maskine trækker, som den her er bestreven, en Fure for hver 2 Alen; vil man saa dobbelt saa tæt, behøver man kun at føre den saaledes tilbage, at det ene Jern gaaer midt imellem de 2 sidsttrukne Furer. Til Naaletræfrøets Dækning behøves i Regelen ingen særegne Foranstaltninger, da der altid falder nok af Sand og L yngsmul tilbage i Furen til at det kan blive tilbørligt dækket, hvortil desuden Regn og Blæst ogsaa ville bidrage.

Til 1 Heste-Maskinens Betjening skal kun behøves 1 Mand, noget jeg imidlertid ikke veed af egen Erfaring, da jeg aldrig har seet den arbejde, hvorimod jeg om den større veed, at den, naar den saaer paa Agerjord eller i meget kort L yng, kan nøies med 2 Mandes Betjening (nemlig, foruden Rjøresvenden, 1 til at styre den og paasee, at der er nok af Frø i Beholberne, og at Intet hindrer dets stadige Neddrykning), men at den i de fleste Tilfælde, naar den skal saa i L yng, vil desuden behøve en Dreng til at holde Jernene fri for L yng, Kræklinge- og Melbærris, der hyppig samler sig om dem i utilbørlig Mængde.

Imedens man med den førstomtalte Maskine saaer 3 til 5 Tdr. Land i 9 Arbejdstimer, saaer man med denne med Lethed 6 Tdr. Land i samme Tid. Af Naaletræfrø, der helst inden Brugen maa kastes paa et Logulv for at Naale o. desl. samt de letteste og mindre paalidelige Frøkjærner kunne stilles fra, behøves 5 til 6 Pbd., af Bøgolden 1 til 2 Skpr. pr. Td. Land.

Omkoftningerne ved Udfaaning af Naaletræfrø med den 2-ræbete Maskine stille sig altsaa omtrent saaledes: Regner man 3 Rd. for 1 Spanddag og 1 Rd. i Dagløn til 1 Styrrer og 1 Dreng, saa bliver Udgiften ved Saaningen pr. Td. Land 64 f, hvortil kommer 6 Pd. Frø à 1 Rd. pr. Pd. . . 6 Rd. — "

Er pr. Td. Land 6 Rd. 64 f.

Vælger man koftbarere eller billigere Frøsorter, retter Udgiften sig jo derefter.

Til Sammenligning skal jeg anføre Omkoftningerne ved nogle af de Kulturmaader, som vilde være anvendelige paa de Jordbundsforhold, der ogsaa paafe for Maskinen.

Plantning i gravebete Huller med 4600 Huller pr. Td. Land.

Hullerne à 2 Rd. 8 f pr. 1000	9 Rd. 56 f.
Omkoftninger ved Planternes Opelstning og Ud-	
plantning 2 Rd. 64 f pr. 1000	12 " 25 "
	<hr/>
pr. Td. Land	21 Rd. 81 f.

Plantning efter Spiralbor.

Boring af 4600 Huller	4 Rd. 30 f.
sammes Tilplantning	4 " 58 "
Planternes Opelstning	6 " 82 "
	<hr/>
pr. Td. Land	15 Rd. 74 f.

Plantning med det Buttlaarske Plantejern

af 4600 Planter pr. Td. Land	4 Rd. 32 f.
Planternes Opelstning	3 " — "
	<hr/>
pr. Td. Land	7 Rd. 32 f.

Besaaning i Kvadrater

à 4600 pr. Td. Land à 10 f pr. 100 at hafte	4 Rd. 76 f.
à 6 f at besaa	2 " 84 "
11 Pd. Frø à 1 Rd.	11 " — "
	<hr/>
pr. Td. Land	18 Rd. 64 f.

Disse Exempler ville formentlig være tilstrækkelige til at godtgjøre, hvor afgjort Fordelen er paa Maskinens Side, naar Talen er om Bekosteligheden ved de forskellige Methoder, og Fordelen træder endnu klarere frem, naar der sees hen til den Besparelse i Tid og Kraft, Brugten af Maskinen fører med sig, idet 3 Mand ved Hjælp af denne og 2 Heste besaa 6 Tdr. Land i samme Tid som 40 Mand ville behøve for blot med det Buttlarste Plantejern at tilplante et ligesaa stort Areal. —

Hvad nu det endelige Resultat af en anvendt Kultur angaaer, da er det ganske vist, at det kommer mindre an paa at faae et stort Areal slet og ufuldstændigt, end et lille godt tilkultiveret, men at Brugten af den rosenste Maskine ikke udelukker et godt Resultat, det veed jeg af Erfaring, imedens jeg rigtignok ogsaa veed flere Exempler paa at Resultatet har været uheldigt.

Jeg skal nærmere omtale et Forsøg, som her, paa Randbøl Distrikt, er foretaget med den 2radede Maskine.

Efterat jeg i Foraaret 1859 havde seet samme Maskine arbejde paa Skafføgaard, hvor Resultatet af dens Anvendelse, efter hvad jeg har hørt, ikke skal være tilfredsstillende, hvilket maaste tildeels kan skyldes den paafølgende ualmindelig tørre Sommer, erholdt jeg Tilladelse til at prøve den her paa Distriktet i Foraaret 1860, og havde i den Anledning forlangt 80 Pbd. Pinus inops-Frø, 80 Pbd. almindelig Fyr og 20 Pbd. Rødgranfrø, som jeg vilde faae i Blanding, men modtog, da Frø af P. inops dette Aar var vanskeligt at skaffe tilveie, kun 10 Pbd. af dette, 67 Pbd. almindelig Fyr og 84 Pbd. Rødgranfrø. De Jordbundsforhold, jeg turde byde Maskinen, indsaa jeg nok passede bedst for Fyr og navnlig for P. inops, da den almindelige Fyr som bekjendt ikke er til at stole paa i Længden paa Sjællands Heber, men for at prøve Maskinen bestemte jeg mig til at anvende det Frø, jeg havde, og tilsaaede dermed lidt over 40 Tdr. Land for 28 Rd.

Jeg brugte Maskinen under følgende forskellige Forhold:

Nr. 1. Fast, gruset Hebe, der tidligere for en stor Del har været berøvet Lyngtørven, der var bleven brugt til Dæmpning af en nærliggende Flyvesandsstrækning, men som nu var overtrukken med hvidt Lav og et tyndt $\frac{1}{4}$ Alen høit Lyngdække.

Nr. 2. Sandet, men fast Hebebund, hvor Lyngen var $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ Alen høi og forøvrigt tæt dækket af Græs, hvidt og gult Mos.

Nr. 3. Sandet Hebe med $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Al. høi og tæt Lyngvært.

Nr. 4. Strækninger, hvor alt det løse Sand for mange Aar siden var søget bort, og kun Grus og grovkornet Sand — mest dækket af Flintestene, spredt Lyng eller Krækling- og Melbærris samt lidt Mos — var tilbage.

Til endnu et Forsøg, jeg agtede at anstille Aaret efter, 1861, modtog jeg 52 P. inops, 77 P. alm. Fyr og 40 P. Rødgran, hvormed jeg tilsaæbe henimod 40 Tdr. Land for en Beføstning af 25 Rd. Forbundsforholdene vare her for en stor Del de samme som under Nr. 4 ovenfor beskrevet.

Den første Sommer efter Ubsaanningen saaes en Mængde Planter næsten overalt, men 2den og 3die Sommer saae det ud til at Arbeidet maatte betragtes som mislykket, og mange af de forholdsvis faa Planter, der vare synlige, bleve røde og døde bort, hvortil nu forresten en eller anden Afsektlarve maa have medvirket, da det var tydeligt, at Rødbærne paa en stor Del af dem, navnlig af alm. Fyr, vare bortæbte.

I de sidste 3 til 4 Aar er der imidlertid Aar for Aar blevet flere Planter synlige, og det er saa langt fra, at de 2 Aars Kultur kan kaldes mislykket, at den tværtimod indeholder store Strækninger, hvor Bevøgningen er aldeles fuldstændig. Rødgranfrøet er i det Hele taget kun kommet sparsomt og langt fra i det Forhold, man maatte vente efter det Kvantum, der er saadet. Af 1ste Aars Udsæd seer man naturligvis kun undtagelsesvis Pinus inops-Planter, saa derefter vil Hovedbestanden blive alm. Fyr, der, selv om den kun skalde afgive en tæt Kratbevøgning, i høi Grad vil lette en fremtidig Rødgran kultur, og altsaa ingenlunde kan betragtes som betydnings-

lø8. Af 2det Aars Besaaning er Pinus inops og alm. Fyr kommet i et saadant Forhold, at det er vanskeligt at bestemme, hvilken af dem der for Tiden har Overvægten, som dog synes at hælde til Fordel for P. inops.

Besaaningens Resultater under de forskjellige Jordbundsforhold stiller sig saaledes: Paa det under Nr. 1 ovenfor betegnede Stykke, der alene hidrører fra 1ste Aars Udsæd, findes egentlig kun alm. Fyr, som er i god Væxt. Pinus inops er kun tilstede i forsvindende Mængde, og i det Hele taget vil der behøves c. 25 pCt. Efterbebring for at Bevoringen skal kunne ansees for fuldstændig.

Paa Stykket Nr. 2, der ligeledes hidrører fra 1ste Aars Udsæd, udgjør ogsaa almindelig Fyr en langt overveiende Mængde af Planter; Rødgranen, som findes hist og her, seer kraftig og godt ud, hvilket ogsaa er Tilfældet med Fyrren. En Efterbebring af 10 høist 15 pCt. vil her gjøre Kulturen fuldstændig.

Paa de under Nr. 3 angivne Forhold valgte jeg kun et lille Stykke, høist $\frac{1}{2}$ Td. Land, fordi jeg tvivlede om noget heldigt Udfald, og der findes kun nogle enkelte Planter som Spor af at Maskinen har virket her.

Paa Stykket Nr. 4 har den arbeidet med mest Held, og under de her angivne Forhold findes store Strækninger, som med Hensyn til Bevoringens Fuldstændighed Intet lade tilbage at ønske, og jo mere Gruset og Flintestenslaget stinner frem imellem den spredte Lyng, desto rigeligere ere Planterne tilstede. Rødgranen findes ogsaa her i større Mængde end noget andet Steb efter de 2 Aars Udsæd. Jeg skal tilføie, at Veiret var gunstigt for Frøspiringen de 2 Aar, jeg benyttede Maskinen her paa Distriktet.

Det endelige Resultat bliver efter de anstillede Forsøg altsaa det: at Saanningen i Jord med $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Alen høi og tæt Lyngvæxt er helt mislykket, imedens jeg maa ansee den for vellykket paa den skaldebe sandede Hebebund med den tynde, korte Lyngvæxt, og desto bedre jo mere det løse Sand er blæst

bort og den fastere, grusblandede Jord er kommen for Dagen. Af den Slags Jordbundsforhold findes der imidlertid nok i Jylland til at Maskinens Anvendelse paa dem kan blive af Betydning, selv om det ved fremtidige Forsøg skulde vise sig, at man under alle andre Forhold maatte foretrække andre Kulturmaader, og jeg tør trostigt anbefale Enhver, der er i Besiddelse af lignende til alt andet Brug komplet værbilse Jorder, at søge dem gjorte frugtbringende paa denne baade billige og bekvemme Maade.

Hvad Prisen er paa den 1radede Maskine veed jeg ikke, men den 2radede koster 70 Rb. Det er jo en Pris, som vil være en Hindring baade for at det vil blive noget almindeligt Redskab og for at ret mange Forsøg kunne ventes anstillede med det, saalænge Enhver, der kunde ønske at bruge det, selv skulde anstaffe det, men der synes mig at være nogen Opfordring for Landbosforeningerne i Hedeegnene til at indhente Kundskab om, hvorvidt der indenfor deres Omraade viste sig nogen Eft til at prøve det, og hvis denne var tilstede, da at anstaffe det og saa ublaane eller udleie det til hvem, der maatte ønske det.

Finantsministeriet har for en halv Snes Aar siden anskaffet mindst 2 af de 2radede Maskiner, af hvilke den ene er i Sjælland, hvor der sikkert er meget ringe Anvendelse for den, den anden i Jylland, hvor den er brugt paa tre af de kongelige Skovriderdistrikter.

Idet jeg nu slutter de Bemærkninger, jeg har troet at burde knytte til Beskrivelsen af de rosenste Saamaskiner, kan jeg ikke andet end udtale Ønsket om, at de maatte opfordre til at Forsøg bleve anstillede med dem paa forskjellige Steder, saavel under de Stedforhold, hvoraf jeg har søgt at meddele en Beskrivelse, som ogsaa under andre Forhold, og det tør jeg nok sige, at dersom Udsaldet af de første Forsøg bliver saaledes, som det er paa Randbøl Distrikt, saa ville de snart blive efterfulgte af flere, og Maskinen efterhaanden faae den Udbredelse, den fortjener.